

4.6 Barne- og ungdomsvern (VO nr 50)

4.6.1 Innledning

Virksomhetsområdet omfatter barneverntjenestens administrasjon, barneverntiltak i familien, barneverntiltak utenfor familien, botiltak for enslige mindreårige flyktninger og ungdomskontakt.

Hovedmål:

Sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, samt bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår.

4.6.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.6.2.1 Personalressurser (årsverk)

	31.12.2012	Budsjett 2013	Forslag 2014	Forslag 2015	Forslag 2016	Forslag 2017
Årsverk samlet	48,75	48,75	53,95	53,95	53,95	53,95

Barneverntjenesten er i 2013 styrket med to stillinger fra den statlige øremerkede tilskuddsordningen til barnevernet. Kommunestyret opprettet ytterligere én stilling i forbindelse med 1. tertial 2013, jf. k.sak 54/2013.

Én stilling til tidlig intervensjon ungdom og rus, med arbeidssted ved Utekontakten, foreslås opprettet. Videre er det opprettet én stilling som miljøterapeut, med sikte på å avverge akutt plasseringer.

Avslutningsvis foreslås det å styrke tilsynsførerordningen med 20 %, som dekkes av refusjonskrav fra andre kommuner.

Tabell 4.6.2.2 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Forslag 2014	Forslag 2015	Forslag 2016	Forslag 2017
Driftsutgifter	74 553	59 180	70 250	70 202	70 202	70 202
Driftsinntekter	30 348	17 611	18 875	18 938	18 938	18 938
Netto driftsutgifter	44 205	41 569	51 375	51 264	51 264	51 264
Investeringsutgifter	53	0	0	0	0	0
Investeringsinntekt	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	53	0	0	0	0	0

4.6.3 Behovsvurderinger

Barneverntjenesten har over flere år hatt store merforbruk i forhold til budsjett. Årsaken er særlig økning i saksmengde og at flere barn er plassert utenfor hjemmet, til høyere kostnad. Lav alder ved plassering, øker antall plasseringsår. Dessuten er mangelen på fosterhjem kostnadsdrivende. Økte meldingstall fører til merutgifter til hjelpetiltak i hjemmet, utgifter til sakkyndige, reiseutgifter og overtid. Utgifter til hjelpetiltak er redusert over flere år, for å kompensere for økning i plasseringsutgifter, selv om en økning kunne ha forebygget behov for fosterhjem og institusjon på lengre sikt.

Rådmannen foreslår nå en betydelig styrking av barnevernbudsjettet, for å bringe enhetens budsjett mer i samsvar med dagens reelle behovsnivå. For 2014 foreslås en samlet rammeøkning på 9,041 mill. kroner i forhold til 2013-budsjettet. Av dette er 5,396 mill. kroner en reell rammestyrking, hvorav 4 mill. kroner disponeres til økte utgifter til fosterhjem, beredskapshjem og institusjon. Om lag 1,350 mill. kroner dekker lønnsutgifter ved en ny saksbehandlerstilling som ble opprettet ved behandlingen av 1. tertialrapport 2013, jf. k.sak 54/2013, og en stilling knyttet til tidlig intervensjon og rus med arbeidssted ved Utekontakten.

Om lag 3,645 mill. kroner av rammestyrkingen er kompensasjon for økte egenandeler og prisøkninger knyttet til bl.a. institusjonsplasser, fosterhjem, bolig for enslig mindreårige flyktninger mv.

For på sikt å redusere utgifter til akutt plasseringer, foreslås det å opprette stilling som ambulansmiljøterapeut. BUF-etat (statlig barnevern) avvirket fra 2013 «Mobilt akutt-team» (MAT), som uten kostnad bistod kommunene med å avvirke akutt plasseringer. Kommunenes utgift for barneverninstitusjon økes i statsbudsjettet med 37,7 % som følge av økte satser, og det varsles ytterligere økning fra 2015. Statens hensikt er bl.a. å bidra til utvikling av lokale tiltak, i stedet for overføring av ungdom med atferdsproblemer til institusjoner i andre kommuner. Som tilpasning til dette bør kommunen prøve ut drift av lokalt mobilt akutteam. Med kun én stilling vil ambisjonen første år ikke være en faktisk innsparing, men å introdusere arbeidsmåter som på sikt vil redusere utgifter til akutt plasseringer, når prisen øker ytterligere.

Barneverntjenesten

Barnevernplanen skal danne grunnlag for utvikling av barnevernet i Ringsaker, jf. k.sak 35/2012. Av denne framgår de overordnede strategier i prioritert rekkefølge (her litt forkortet):

- *Tiltaksviften søkes utviklet med sikte på å dekke de utfordringer barneverntjenesten møter i arbeid med barn som er utsatt for omsorgssvikt, og barn og unge med sosialt betingede atferdsvansker.*
- *Bemanningen i Barneverntjenesten styrkes, slik at den samsvarer med landsgjennomsnittet.*
- *Familiens hus, SLT-samarbeidet og Ungdomskontakten søkes videreutviklet.*
- *Det bør arbeides videre med å øke foreldrekompetanse ved utvikling av forebyggende tiltak.*
- *Samhandling, samordning og eventuell samorganisering av tjenester for barn og unge i Familiens hus utredes for videre utvikling av tiltaket.*

Antallet meldinger til barneverntjenesten økte så mye fra 2012 til 2013 at det ikke var ledig kapasitet til å håndtere nye undersøkelser. Økningen framgår av tabell 4.6.3.1. Erfaringsmessig kommer mange meldinger om høsten. Følgelig antas det at antallet meldinger i 2013 kan komme opp mot 450.

Tabell 4.6.3.1 Barneverntjenesten i Ringsaker, antall barn meldt i løpet av året

	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2012	31.8.2013
Antall barn meldt	127	157	152	177	260	342	377	285*

*) Pr 31.8.2012 var antallet 236

Av tabell 4.6.3.2 framgår det at antallet fristbrudd har økt med økende meldingstall i 2013.

Tabell 4.6.3.2 Overskridelse av undersøkelsesfrister og henleggelse

	Antall avsluttede undersøkelser		Fristbrudd %		Henleggelse %	
	Ringsaker	Hedmark	Ringsaker	Hedmark	Ringsaker	Hedmark
2010, hele året	296	1462	42,5	24,5	56	69
2011, hele året	349	1806	16	20	62	61
2012, hele året	335	1864	3	9	50	60
1.kvartal 2013	85	429	21	15	56	64,5
2. kvartal 2013	103	489	26	22	72	69,5

Økt saksbehandlerkapasitet bidro til færre fristoverskridelser i 2011, og reduserte fristbruddene nesten helt i 2012. I 2013 har overskridelsene vært på over 20 %. Ventelista på undersøkelser 1. halvår 2013 var avvirket 1. august. På grunn av at så mange undersøkelser ble påbegynt i det fristen var i ferd med å gå ut, vil det bli overskridelser også i 3. og 4. kvartal 2013, når disse sakene avsluttes. En ligger imidlertid godt an til å påbegynne 2014 uten overskridelser. Dette hadde ikke vært mulig uten ovennevnte styrking av saksbehandlerkapasiteten.

Tabell 4.6.3.3 Barn med tiltak fra barneverntjenesten pr 31.12.

Antall barn med tiltak pr 31.12	2003	2007	2010	2011	2012	31.8.2013
Barn plassert utenfor hjemmet	37	52	66	71	76	89
Foreldre- og barn-plasseringer	.*	.*	1	0	3	5
Barn med hjelpetiltak i hjemmet	115	107	99	124	158	149
Sum antall barn med tiltak	152	159	166	195	237	243

*) Har ikke sammenligningstall for årene 2003 og 2007.

Antallet barn i tiltak på et gitt tidspunkt viser ikke totalbildet, da antallet vil variere. 1. halvår 2013 var 12 barn akutt plassert utenfor hjemmet, for kortere eller lengre tid.

Barnevernet i Ringsaker har selv med de siste års merforbruk, ligget under gjennomsnitt for driftsutgifter til barnevern. En har også ligget lavere i antall fagstillinger. Levekårsprofilen i Ringsaker tilsier ikke at barn i Ringsaker lever med mindre risiko for omsorgssvikt enn barn i andre kommuner.

Tabell 4.6.3.4 Ressursutnyttelse, dekningsgrad og produktivitet – KOSTRA 2012

	Ringsaker	Gruppe 13	Hamar	Stange	Gjøvik
Netto driftsutgifter pr innbygger 0 - 17 år	6232	6384	6328	5748	7196
Andel barn/unge med barneverntiltak 0-22 år	4,0	*	3,2	3,5	3,8
Fagstillinger per 1000 barn 0-17 år	2,8	3,4	3,1	3,3	2,8
Barn med undersøkelse eller tiltak pr årsverk	24,2	*	20,2	17,6	20,5

*) KOSTRA 2012 mangler tall for gruppe 13

Med økt antall fagstillinger er det nødvendig å vurdere barneverntjenestens teamstruktur. En intern prosess pågår for å vurdere bruk av stillingsressursene, med forutsetning om at undersøkelsesfrister må overholdes, og at tiltak kvalitetssikres og evalueres. En vil opprette et team som spesialiserer arbeid med hjelpetiltak i familier, og inkluderer lavterskeltiltakene. I henhold til barnevernplanens overordnede strategi, jf. k.sak 35/2012, skal utvikling av barnevernets tiltaksvifte ha høyeste prioritet.

Flere ansatte har ført til større behov for kontorer. Dette vil en måtte komme nærmere tilbake til.

Tilsyn med andre kommuners fosterbarn

En 50 % stilling som tilsynsfører, i tillegg til private oppdragstakere, fører tilsyn med 68 fosterbarn i Ringsaker. 49 er plassert av andre kommuner. Det sendes refusjonskrav for disse tilsynsoppdragene til omsorgskommunen. Administrering av ordningen og refusjoner håndteres midlertidig innenfor 20 % av en merkantil stilling, som for tiden er et vikariat. Den faste stillingen skal oppfylle et lovbestemt krav på fire tilsyn for p.t. 45 barn pr. år og én rapport pr. besøk. Det foreslås at tilsynsførerordningen styrkes med 20 %, som finansieres gjennom refusjon fra fosterbarnas omsorgskommuner.

Familiens Hus

Familiens hus er arena for tidlig innsats og utvikling av foreldrestøttende tiltak. Ringsaker har inngått avtale med Atferdssenteret/BUF-etat om tiltak innenfor «Tidlig innsats barn i risiko» (TIBIR). Fra Barne- og ungdomsvern har tre familieveiledere og én psykolog tilbudt lavterskeltiltak. På grunn av barneverntjenestens økende saksmengde er det besluttet å omdisponere deler av ressursene til barnevern. Enheten har ansvar for å drive foreldrekursene «De utrolige årene», med bistand fra PPT. I tillegg er to medarbeidere under opplæring som terapeuter i foreldreveiledningsprogrammet PMTO. Dette vil bidra til utvikling av en bredere tiltaksvifte i tråd med barnevernplanens intensjoner.

Ungdomskontakten (UK) og Tidlig intervensjon ungdom og rus (TIUR)

UK er et forebyggende psykososialt tilbud til ungdom i alder 13 – 23 år.

Tabell 4.6.3.5 Aktivitet Ungdomskontakten 2013(fra januar til og med august)

Type tiltak/Antall	2009	2010	2011	2012	Jan - aug 13
Antall ungdom m individuell oppfølging	52	62	68	102	107
Ant. familier med støttesamtaler	22	26	29	46	54
Ant. ungdom i lukkede gruppetiltak	44	55	63	70	43 *)
Ant. registrerte Åpen kveld	212	150	353	457	139
Ant. registrerte Åpen kveld, gjennomsnitt pr gang	8	5	12	10	6
Ant. registrerte besøk i trefftid pr mnd., gjennomsnitt	124	73	49	74	131

*) Omfatter "jentesnakk", SMART, fritidsgrupper for ungdomsskoleelever, hobbygruppe, TIUR-gruppe i 2013

UK gir råd, veiledning og oppfølging til ungdom og foreldre. Fast drift inkluderer individuell oppfølging, aktivitetsgrupper, samtalegrupper, selvhjelps-trening, foreldreveiledning og tverrfaglig samarbeid bl.a. gjennom SLT. UK utfører tiltaksarbeid for barneverntjenestens ungdomsteam. UK er arena for forebyggingsprosjektet TIUR, rettet mot unge med tidlig ruskarriere. Stilling som prosjektmedarbeider foreslås opprettet som fast stilling.

Bosettingstiltak for enslige mindreårige (BEMA)

Ringsaker har botiltak for åtte enslige mindreårige som har kommet til landet som asylsøkere. BUF-etat refunderer utgiftene til barneverntiltak, ut over en kommunal egenandel pr. ungdom. Kommunens netto utgifter til tiltaket øker imidlertid i 2014 pga. forslag i statsbudsjettet om at kommunene kun får dekket 90 % av utgiftene som overstiger egenandelen, mot tidligere 100 %. I tillegg foreslår regjeringen å øke egenandelen fra kr 15.524 pr. barn pr. måned i 2013 til kr 16.050. Tjenestens tre administrative ansatte har flyttet til egne lokaler pga. plassmangel. Endringer i lønn, bakvaktfunksjon og kontorleie gir økt døgnpriis, som ikke lenger refunderes i sin helhet.

4.6.4 Resultatmål - styringskort

	Målemetode - Kilde	Mål	Akseptabelt resultat
Brukere			
Tjenester tilpasset brukernes behov			
Brukernes tilfredshet med tjenestene	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
Kvaliteten på tjenestene	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
God dialog med brukerne			
Brukernes tilfredshet samarbeid medvirkning	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
Brukernes tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
Medarbeidere			
Engasjerte og kompetente medarbeidere			
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	Brukerundersøkelse	4,5	4,0
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Motivasjonsmåling	4,5	4,0
Godt arbeidsmiljø			
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Motivasjonsmåling	4,5	4,0
Sykefravær	Visma HRM(Ansatt)	8,0	10,0
Organisasjon			
Læring og fornyelse			
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Motivasjonsmåling	4,5	4,0
God ledelse			
Gjennomførte medarbeidersamtaler	Visma HRM(Ansatt)	Ja	Ja
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Motivasjonsmåling	4,5	4,0
Økonomi			
God økonomistyring			
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +

Mål for brukertilfredshet er justert ned fra og med 2013, for å samsvare bedre med de forventningene det er rimelig å ha til tilfredshet med myndighetsutøvelse som har så dyptgripende fullmakter overfor foreldre og barn. Gjennomsnittlig sykefravær i kommunen settes som akseptabelt sykefraværslivå.

4.6.5 Standardendringer og nye driftstiltak

Styrking ramme fosterhjem/barneverninstitusjon

Barnevernets ramme er styrket med 4 mill. kroner i 2014, som i sin helhet går til plasseringstiltak, og da hovedsakelig til styrking av fosterhjem og institusjon.

1 årsverk barnevernspedagog

Det ble opprettet ett årsverk som barnevernkonulent jf. vedtak i forbindelse med behandling av 1. tertialrapport 2013, med virkning fra 1. august 2013. Lønnsbudsjettet styrkes med kr 638.000 som følge av tiltak.

Opprettelse av 0,2 årsverk tilsynsfører

Tilsynsførerordningen styrkes og det opprettes til sammen 0,2 årsverk tilsynsfører. Dette medfører økte utgifter på kr 82.000.

Økt refusjon tilsynsrapporter

Det forutsettes en økning i refusjonskrav til andre kommuner pr tilsynsrapport, som anslås å gi en samlet inntektsøkning på kr 82 000.

Opprettelse av 1 årsverk ambulerende miljøterapeut

For å redusere utgifter til akutt plasseringer opprettes én 100 % stilling som ambulerende miljøterapeut. Merutgift kr. 638 000.

Reduksjon utgifter akutt plasseringer

Reduserte utgifter til akutt plasseringer, som følge av opprettelse av stillingen som ambulerende miljøterapeut, er innarbeidet med kr 638.000.

Overføring 1 årsverk og driftsmidler fra VO 11 vedr. tidlig intervensjon ungdom og rus (T.I.U.R.)

I forbindelse med en stilling til tidlig intervensjon ungdom og rus, med arbeidssted ved Utekontakten, er budsjetttrammen er styrket med lønnsmidler og driftsutgifter på kr 711.000.

Økt antall leiebiler

Antallet tjenestebiler økes fra to til tre pga. økt bruk, og dette gir en årlig merutgift på kr 90.000.

Reduksjon kjøregodtgjørelse

Utgifter til kjøregodtgjørelse for bruk av privatbil i tjenesten reduseres med kr 90 000, som følge av anskaffelse av én ny tjenestebil.

Økte utgifter barnevernvakta, utrykning

Kommunen faktureres for hvert oppdrag som krever aktivisering av bakvakt, samt andre ekstrautgifter i forbindelse med oppdrag. Økt bruk av barnevernvakta gir årlig merutgift på kr 84.000.

Diverse kompensasjon differanse prisframskriving

KS-satser fosterhjem m.m., øker mer enn prisframskriving i budsjettforutsetningene, og kompenseres med kr 389.000.

Økt kommunal egenandel institusjon

I statsbudsjettet økes kommunenes egenandel ved kjøp av institusjonsplass med 37,7 % fra og med 1.1.2014. Budsjetttrammen er styrket med kr 1.786.000 som følge av dette.

Bosetting enslige mindreårige asylsøkere (BEMA) - redusert refusjon av driftsutgifter

Statsbudsjettet legger inn et bunnfradrag på 10 % ved refusjon av barnevernutgifter til enslige mindreårige, ut over kommunal egenandel. Budsjettrammen er styrket tilsvarende, med kr 1.386.000.

BEMA – økte utgifter overbelegg

For å unngå ubesatte plasser i bosettingstiltakene, samt hensynet til fleksibilitet i ettervern og forvern, åpnes det for overbelegg på til sammen tre måneder i 2014. Budsjettrammen er økt med kr 47.000 som følge av dette.